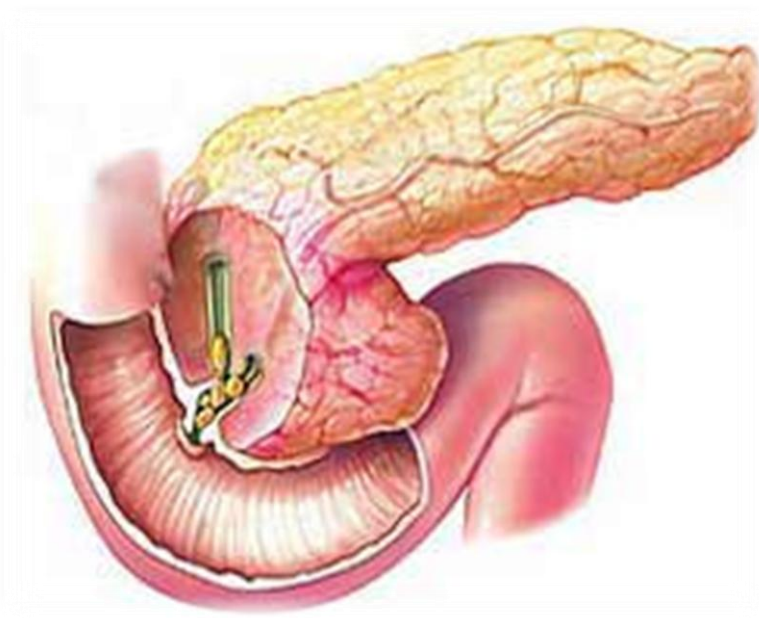

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین

مرکز آموزشی درمانی ولایت

آموزش به بیمار

(پانکراتیت مزمن)

پانکراتیت مزمن یک اختلال التهابی پانکراس است که با تخریب پیشرونده ساختمانی و عملکردی مشخص می‌شود. در اثر حملات مکرر التهابی، بافت فیبری به جای سلول‌های پانکراس قرار می‌گیرد و در نتیجه موجب انسداد مکانیکی مجرای پانکراس، مجرای صفاوی مشترک و دوازدهه می‌شوند.

در آمریکا، مصرف الکل علت ۸۰-۷۰ درصد پانکراتیت مزمن محسوب می‌شود. در افرادی که ۱۰-۵ سال به میزان زیاد الکل می‌نوشیدند، میزان بروز پانکراتیت مزمن بالاست. از علل دیگر پانکراتیت مزمن، سوء تغذیه (دارا بودن رژیم کم پروتئین و پرچرب یا کم چرب) و علل ارثی قابل ذکر است.

علائم بالینی

درد شدید پشت و قسمت فوقانی شکم، استفراغ، کاهش وزن، استئاتوره (مدفوع کف آلود، بدبو، حاوی مقادیر زیادی چربی)، با پیشرفت بیماری غده پانکراس کلسیفیه شده و سنگ‌های کلسیمی درون مجرا تشکیل می‌شود.

بررسی‌های تشخیصی

ERCP (آندوسکوپی رتروگرا کولانژیوپانکراتوگرافی) *CT*، *MRI* اسکن یا اولتراسوند، آزمون تحمل گلوکز، سنجش ترشح آنزیم‌های پانکراس و *EUS* (آندوسکوپی اولتراسونوگرافی).

درمان

۱- **درمان غیرجراحی:** تجویز مسکن مخدر، اجتناب از مصرف الکل و غذاهای محرک، آندوسکوپی جهت برداشتن سنگ‌های مجرای پانکراتیک و گشادن کردن تنگی‌ها، رژیم غذایی دیابتیک و انسولین و داروهای خوراکی پایین آورنده قند خون، آموزش درمورد رژیم غذایی، تجویز آنزیم‌های پانکراس در صورت بروز سوء جذب و استئاتوره.

۲- **درمان جراحی:** روش جراحی به نوع اختلال عملکردی و تشریحی پانکراس، وجود دیابت، نارسایی بخش برون ریز پانکراس، تنگی مجاری صفاوی و کیست کاذب پانکراس بستگی دارد. دو روش معمول جراحی پانکراتیکوژو نوستومی (*Roux-en-Y*) و جراحی ویپل (پانکراتیکودونودونوکتومی) می‌باشد.

آموزش به بیمار/ خانواده

به بیمار و خانواده وی در زمینه موارد زیر آموزش داده می‌شود:

- اجتناب از مصرف الکل

- توصیه می‌شود که از غذاهای پرکربوهیدرات (پوره سیب زمینی، خرما و ...)، پرپروتئین (گوشت، لبنیات، تخم مرغ و ...) و کم چرب (ترجیحاً صرف غذا به صورت آب پز) استفاده شود (روزانه ۲۵۰۰ کالری انرژی دریافت کند). هم چنین از خوردن غذاهای سنگین و نفاخ (کله پاچه، آب گوشت، آش) اجتناب کند.

- توصیه به اجتناب از مصرف بیش از حد قهوه و ادویه جات. زیرا قهوه و ادویه جات، ترشحات پانکراس و معده را افزایش می‌دهند.

- کنترل قند خون و در صورت لزوم، استفاده از انسولین

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین
مرکز آموزشی درمانی ولایت

دفتر پرستاری
واحد آموزش

- در صورت استفاده از قرص‌ها یا کیپسول‌های حاوی آنزیم‌های پانکراس (مثل پانکرلیپاز، کرنون و ویوکاز). توصیه به مصرف این کیپسول‌ها ۱-۲ ساعت قبل ، حین یا بعد از غذا.
- در صورتی که دارو به صورت پودر باشد ، می‌توان آن را با غذا مخلوط کرد، زیرا باعث جلوگیری از اسهال و کاهش وزن بیمار می‌شود.
- توصیه به استفاده از مکمل‌های ویتامینی تجویز شده از سوی پزشک: باعث بهبود اشتها، تقویت بیمار و افزایش وزن می‌شوند.